

NOWY DZIENNIK

W Y D A N I E

10

W I E C Z O R N E

W Katalonii wąż się losy bezpieczeństwa Francji

Nacisk na rząd Daladiera o udzielenie pomocy republ. Hiszpanii

Paryż, 18. 1. (A) Ostatnie sukcesy wojenne powstańców hiszpańskich na nowo wywołały we Francji gwałtowną kampanię lewicową za otwarciem granicy pirenejskiej i udzieleniem Barcelonie pomocy. W stolicy i całym kraju odbywają się tłumne meetingi, zaś socjalistyczna i komunistyczna prasa w olbrzymich nagłówkach pisze, że w Katalonii wąż się losy bezpieczeństwa Francji i domaga się natychmiastowej pomocy dla republikanów hiszpańskich. Del Vayo miał oświadczyć w Genewie min. Bonnetowi, że jeśli republikanie nie uzyskają szybkiej pomocy, a przynajmniej nie uzyskają otwarcia granicy

pirenejskiej, to cała Katalonia może wpaść w ręce powstańców w ciągu miesiąca. Sytuacja w reszcie Hiszpanii rządowej, odciętej całkowicie od Francji, stałaby się wówczas również beznadziejna i ostateczna katastrofa mogłaby nastąpić jeszcze tej wiosny.

Zaznaczyć należy, że również w niektórych kołach radykałów polityka interwencji posiada gorących zwolenników, wywierających w tym kierunku silny nacisk na rząd. W rządzie zaś trzech ministrów: Mandel, Zay i Campinchi od dawna już uchodzą za interwencjonalistów. Zagadnienie

to dominuje również w obecnej sesji parlamentarnej, poświęconej polityce zagranicznej. Niemal wszyscy mówcy podkreślają trudne stanowisko Francji wobec wypadków w Hiszpanii, zważywszy zwłaszcza stan stosunków włosko - francuskich.

Mimo nacisku, wywieranego z różnych stron na premiera Daladiera i min. Bonnetta można przyjąć za pewne, że rząd francuski pozostanie wierny polityce nieinterwencji. Zapewnienia tego rodzaju mieli sobie wzajemnie złożyć min. Bonnet i lord Halifax podczas ostatniej rozmowy, przeprowadzonej w drodze z Genewy do Paryża.

Rozpaczliwy opór wojsk rządowych

Barcelona, 18. 1. PAT. Komunikat urzędowy podaje, że wojska rządowe stawiają zacięty opór silnym natarciom nieprzyjacielskim w strefach Penadella, Yanta, Coloma, Deguerald i Tarragony. W Estrama Turze przeciwnatarcia powstańców na pozycje pod Puente Castuera i Granja de Torrcherrosa zostały odparte. Oddziały rządowe posunęły nieco naprzód swe linie na południe od Monterrubio de la Serena.

* * *

Salamanka 18. 1. PAT. Komunikat kwatery głównej wojsk gen. Franco, ogłoszony w nocy podaje:

Oddziały nasze posunęły się o 10 km. w głąb kraju, zajmując szereg miejscowości w prowincji barcelońskiej. Zdobyte zostały okręgi Aquilla, Pavia, Guardiola, Valfogona de Recoucart, Llorach, Saint Antoni Oriola, Segonta, Belmont, Montello, Villameva, Vilsgraseta. Na odcinku wybrzeża zajęto Vallespinosa i Sante Creus z klasztorem tejże nazwy.

Na odcinku północnym zajęto wzgórze na

północy i południu okręgu Pons, który został całkowicie opanowany. Podczas oczyszczania z nieprzyjaciela strefy nadbrzeżnej w nasze ręce wpadł znaczny zasób materiału wojennego. Wzięto do niewoli 2000 jeńców.

Pomimo niepogody zdołaliśmy posunąć nasze linie na odcinku Monterubie w Estramadurzee. Na innych odcinkach „czerwoni“ podjęli rozpaczliwe ataki przeciwko naszym pozycjom, lecz zostali odparci. Niezwykle gwałtowne ataki nieprzyjaciela podjął przeciwko szczytowi Morizo, lecz kolumny milicjantów zostały rozgromione. Wczoraj bombardowano obiekty wojskowe w porcie barcelońskim. W ciągu walk powietrznych stracono nieprzyjacielski samolot myśliwski.

Dziś lotnictwo nasze w dalszym ciągu bombardowało cofające się oddziały „czerwone“. Podczas walk powietrznych stracono 4 nieprzyjacielskie samoloty.

W dalszym ciągu komunikat powtarza ogłoszone zaprzeczenie fałszywych wiadomości

nieprzyjacielskich, wskazując, iż mają one na celu jedynie cele propagandowe.

Komunikat stwierdza wreszcie, że sytuacja wojsk gen. Franco na froncie południowym jest jasna i niewzruszona. Dowództwo wojsk „czerwonych“ poświęca tysiące milicjantów na rozpaczliwe próby wstrzymania naszych działań zwycięskich w Katalonii. Wysiłki nieprzyjaciela jednak „całkowicie są bezowocne“

9 lat więzienia za książkę p. t. „Oblężenie Madrytu“

Lizbona, 18. 1. PAT. Dziennik „Espana“ donosi z Barcelony, że znany i ceniony nowelista hiszpański Eduardo Zamacois, który od początku wojny domowej w Hiszpanii współpracował z marksistami hiszpańskimi, został skazany przez trybunał w Barcelonie na 9 lat więzienia za napisanie książki p. t. „Oblężenie Madrytu“, która została uznana za kontrrewolucyjną.

WŁOSI ZACHWYCENI POTĘGĄ MILITARNĄ NIEMIEC

Przejrzysta kampania prasy faszystowskiej

Rzym. 18. 1. (A) Wszystkie dzienniki włoskie bez wyjątku zamieszczają mapę niemiecką z rozmieszczeniem poszczególnych korpusów wojskowych.

Z mapy tej wynika, że w chwili obecnej bezpieczeństwa niemieckich granic wschodnich chroni 7 korpusów, a granic południowej, północnej i zachodniej po 3 korpusy. Dzienniki wyliczają również miasta, w których znajdują się poszczególne dywizje i ich sztaby.

„La Tribuna“ zamieszcza przy tej okazji artykuł naczelnego redaktora o potęgę armii niemieckiej. „Niemcy — pisze dziennik — które po Wersalu mogły mieć tylko 100.000 wojska, już dziś wykańczają zaległości w przeszłości 18 roczników rekrutów, którzy w wojsku nie służyli, a pod względem technicznym armia niemiecka jest świetnie wyekwipowana. Lotnictwo — obok włoskiego jest najlepsze i najliczniejsze w Europie“. Następnie

dziennik kładzie nacisk na doniosłość strategiczną rozbudowy sieci autostrad, które pozwolą Niemcom w razie potrzeby przerzucić w ciągu kilku godzin bardzo liczne wojska ze wschodu na zachód. „Już w poprzednich latach Niemcy prowadziły wojnę na wielu frontach, a do Francji celem obrony jednego frontu ściągano żołnierzy z całego świata. Dziś, nawet powierzchowny obserwator przyzna, że sytuacja uległa zmianie. Niechaj to będzie ostrzeżeniem dla tych, któ-

rych nowe warunki bezpośrednio dotyczą.“

Ogłoszenie wymienionych map przez całą prasę włoską wskazuje, że dzienniki otrzymały odpowiednie polecenie z góry.

Niezwykle żywe zainteresowanie prasy włoskiej układem sił zbrojnych Niemiec zestawiane jest w kołach dyplomatycznych z obecną kampanią antyfrancuską Włoch oraz pogłoskami o możliwości interwencji Paryża na korzyść rządu hiszpańskiego. W takim wypadku Włochy posłałyby również przygotowane oddziały wojsk regularnych do Hiszpanii. Zaznaczyć należy że już od dawna mówiło się o możliwości wzmocnienia osi Rzym—Berlin przez włosko—niemiecki alians wojskowy.

„Armia niemiecka ma walczyć na Wschodzie w czasie mrozów“...

Berlin 18. 1. (z) „Militär - Wochenblatt“ żąda gwałtownie reformy w wyszkoleniu i umundurowaniu armii, której wypadnie walczyć w Europie wschodniej w toku uciążliwej kampanii zimowej. Obecnie wyekwipowanie wojska niemieckiego — pisze kapitan Schönaich — dostosowane jest głównie do walki na Zachodzie i na Południu. Teraz jed-

nak należy wziąć się natychmiast do takiego umundurowania wojska niemieckiego, aby mogło ono walczyć na Wschodzie w czasie wielkich mrozów. Odpowiednia reorganizacja i umundurowanie wojska powinno być podjęte bez żadnej zwłoki — kończy kapitan Schönaich.

CAŁONOCNY POŻAR SZYBU NAFTOWEGO POD JASŁEM

Jasło. 18. 1. PAT. W dniu wczorajszym nastąpiło zapalenie się gazu ziemnego, wydobywającego się przy budowie szybu naftowego „Polminu“ w Hankówce koło Jasła. Pożar trwał przez całą noc, gdyż z powodu znacz-

nej głębokości szybu, dochodzącej do 1300 m, zagaszenie płonącego gazu ziemnego natrafiało na duże trudności. W godzinach rannych pożar udało się, dzięki umiejętnej akcji kierowni-

ucy, ugasić. Sam szyb nie uległ większemu uszkodzeniu. Należy podkreślić, że koszty budowy szybu, wyniosły do chwili obecnej ponad 300 tys. zł.

Sowiecki dekret o dyscyplinie pracy

Moskwa 18. 1. PAT. Wprowadzenie w życie dekretu o dyscyplinie pracy odbywa się z całą surowością prawa. Przed dwoma dniami komisarz ciężkiego przemysłu Kaganowicz oddał pod sąd dyrektorów i naczelników za pobłażliwe traktowanie robotników, wykraczających przeciw dyscyplinie pracy. Wczoraj opublikowane zostały dwa rozkazy komisarza przemysłu maszynowego Lwowa i komisarza przemysłu spożywczego Kabanowa. W rozkazach tych zostało stwierdzone, że w całym szeregu fabryk i przedsiębiorstw zdarzają się liczne wykroczenia robotników przeciwko dyscyplinie, spóźnianie i niezjawianie się do pracy. W obu wypadkach kilkunastu dyrektorów zostało usuniętych ze stanowisk i oddanych pod sąd za pobłażanie robotnikom nie stosującym się do nowego dekretu o dyscyplinie pracy.

Poza tym w rozkazach tych położony jest silny nacisk na zaprowadzenie we wszystkich fabrykach i przedsiębiorstwach jak najściślejszej kontroli zjawiania się robotników do pracy.

Zwalnianie dyrektorów i naczelników ze stanowisk i oddawanie ich pod sąd robi wrażenie czystki aparatu administracyjnego, przeprowadzonej nie na podłożu politycznym, lecz w myśl usprawnienia aparatu kierowniczego.

Rozmowa Litwinowa z amb. Grzybowskiem?

Paryż. 18. 1. (A) W prasie francuskiej pojawiła się wiadomość Havasa z Moskwy o spodziewanej rozmowie między ambasadorem dr Grzybowskiem i komisarzem Litwinowem.

W rozmowie tej ma być poruszona m. in. sprawa handlowego traktatu polsko sowieckiego, którego podpisanie ma nastąpić w ciągu dni najbliższych.

Nacisk totalistyczny na Szwajcarię wzmagają się

Paryż 18. 1. (z) „Temps“ obszernie cytując wyjątki z artykułu Rosenberga w „National - Monatshefte“ poświęconego polityce państw neutralnych. Państwa neutralne — pisze filozof hitlerowski — nie mogą być neutralne, jeśli pozwalają ludom swoim wyrażać uczucia przeciwko państwom totalnym. Mówiąc wyraźnie, Rzesza nie może dopuścić

aby małe państwa neutralne uważały się za rzeczywiście neutralne, jeśli np. pozwolą prasie swojej krytykować ustrój narodowo - socjalistyczny. Logicznym następstwem powyższej tezy jest to, że np. w Szwajcarii nie wolno tolerować, aby na jej terytorium przebywali wrogowie Rzeszy, to znaczy, emigranci żydowscy, marksistowscy i komunistyczni“.

„Gazeta Polska“ o wizycie min. Ribbentropa

Warszawa 18. 1. (z) W związku z ustaleniem terminu wizyty min. Ribbentropa w Warszawie, pisze „Gazeta Polska”:

„Zgodnie ze swoim pierwszym oświadczeniem w Sejmie w sprawach polsko - niemieckich (15 lutego 1933 r.): „Nasz stosunek do Niemiec i ich spraw będzie dokładnie taki sam, jak stosunek Niemiec do Polski” — minister J. Beck niejednokrotnie miał sposobność do publicznego i prywatnego zaznaczenia, że i Polska rozumie pozycję Niemiec i że i Polska ma wolę trwałego ustabilizowania stosunków i pokojowej współpracy ze swoim zachodnim sąsiadem, że i Polska pragnie, aby te stosunki były przyjazne, a ta współpraca owiana atmosferą wzajemnego szacunku i zaufania.

Zarówno to, co o stosunkach polsko - niemieckich mówią kanclerz Rzeszy, jak i to co o nich powiedział minister spraw zagranicznych Rzeczypospolitej, odpowiada istocie rzeczy, czyli coraz pomyślniejszemu kształtowaniu się tych stosunków. Między wizytą ministra Becka a rewizytą ministra von Ribbentropa zaszło w Europie i na świecie wiele zasadniczych przemian. Jeśli oba rządy wybrały jako datę rewizyty właśnie piątą rocznicę podpisania historycznego układu, to oczywiście po to, aby uwypuklić użyteczność i trwałość tego instrumentu dyplomatycznego”.

Choroba b. pośła Liebermana

Paryż. 18. 1. (z) Przebywający w Paryżu były poseł i więzień brzeski, Lieberman ciężko zaniemógł. Po przebytej grypie rozwinęła się infekcja ucha. Operacja dokonana w pokoju hotelowym nie dała wyniku. Ma się odbyć druga operacja w klinice, do której Lieberman będzie przewieziony, jeśli w najbliższych dniach nie nastąpi poprawa.

Zgleichszaltowana młodzież akademicka

Praga, 18. 1. PAT. Według „Prager Zeitungs-dienst”, liczba studentów na niemieckich wyższych uczelniach w Pradze i Bernie, którzy tworzą oddzielną akademicką organizację dzielnicową w Czechosłowacji (Gaustudentenschaft), wynosi około 3500 (Praga 3000, Berno 500). Procent studentów Niemców jest niewielki. Na podstawie statutów związkowych żaden student nie może mieszkać u Żydów. Zabroniono również studentom niemieckim pracować zarobkowo. Niezamożni otrzymują stypendia od rządu Trzeciej Rzeszy. Typ „wiecznego studenta” zniknął zupełnie. Wszyscy studenci Niemcy muszą być członkami oficjalnego związku niemieckich studentów w Pradze lub w Bernie, opartego na zasadach narodowo - socjalistycznych, a oprócz tego członkami specjalnych sekcji fachowych, jak sekcja naukowa, kulturalna, sekcja pracy i sekcja prasowa. Specjalny urząd socjalno - gospodarczy ma powierzoną pieczę nad kuchnią akademicką.

S. O. S.!

Marsylia, 18. 1. PAT. Koło godz. 2 w nocy przejęto tu sygnały, wzywające niezwłocznie pomocy dla parowca „Ulmus”.

Kto wygrał na loterii

Warszawa, 18. 1. (A) W dzisiejszym ciągnięciu Państw. Loterii Klas. padły m. in. większe wygrane na Nry:

50 tysięcy zł — 34574
25 tysięcy — 30396, 128730
10 tysięcy — 59856, 100204, 106160, 127279,
5 tysięcy — 6599, 9797, 68115, 100168,
2 tysiące — 402, 646, 16203, 16650, 30211,
45620, 145095, 51945, 55090, 59237, 158053,
54396, 67972, 68481, 159638, 78359, 84167, 90963
117139, 132147.

Notowania giełdy warszawskiej

Warszawa, 18. 1. (A) Dzisiejsze notowania giełdy warszawskiej (zamknięcie kursów):

Sprawa Gdańska „splawiona“ w Genewie

Genewa 18. 1. (K) Wczoraj odbyło się Ligii Narodów Burkharda. Jest już dziś nie wątpliwe, że sprawa Gdańska nie wejdzie na porządek dzienny Rady Ligi Narodów.

Francja chce pozostać drugim imperium świata

35,000 tonnowy pancernik „Richelieu“ na wodzie.

Paryż. 18. 1. (A) Spuszczenie na wodę wielkiego pancernika „Richelieu“ w arsenał morskim w wojennym porcie Brest przybrało rozmiary wielkiej manifestacji narodowej i spowodowało ogromny entuzjazm wśród społeczeństwa francuskiego.

Minister marynarki wojennej, Korsykanin Campinchi oświadczył: „Spuszczenie na wodę pancernika „Richelieu“ i rozpoczęta budowa drugiego pancernika „Clemenceau“ do którego pierwszy nit włożono dziś po spuszczeniu na wodę pancernika „Richelieu“ stanowią symbol naszej woli, aby utrzymać stanowisko dru-

giego imperium świata po Wielkiej Brytanii, — symbol naszej jedności, odnalezionej wobec niebezpieczeństwa w chwili obecnej”.

Matką chrzestną pancernika „Richelieu“ była żona zwykłego robotnika, zatrudnionego przy budowie okrętu, matka 10-ga dzieci, które wszystkie wzięły również udział w uroczystości.

Pancernik „Richelieu“ (35.000 tonn) posiada 8 dział 300 mm, artylerię pomocniczą, ciężkie karabiny maszynowe, artylerię przeciwlotniczą. Okręt zabierać będzie na pokładzie samoloty oraz przeszło 1500 osób załogi.

7000 samolotów i 16000 motorów mogą produkować rocznie U. S. A.

Nowy Jork 18. 1. PAT. Zastępca sekretarza St. Zjednoczonych do spraw wojskowych Johnson oświadczył na dorocznym zgromadzeniu amerykańskiego związku aeronautycznego w St. Louis, że przemysł lotniczy St. Zjednoczonych A. P. może z łatwością wyprodukować rocznie 7000 samolotów wojskowych i 16.000 motorów lotniczych.

Na tym samym zebraniu szef amerykańskiego lotnictwa wojskowego gen. Andrews stwierdził, że nowe kadry pilotów amerykańskich szkolone są na wzór europejski. Ponadto we wszystkich szkołach w St. Zjednoczonych A. P. rząd wprowadzi specjalne kursa

na których rocznie od 17 do 20 milionów uczniów otrzyma wstępne wiadomości teoretyczne z zakresu lotnictwa.

Bombowce kanadyjskie do Anglii

Nowy Jork, 18. 1. PAT. Pierwszy z dwustu samolotów bombowych, zakupionych przez rząd brytyjski, przybył dziś na lotnisko Floyd Bennett, przeleciawszy przestrzeń z Burbank (Kalifornia) do Nowego Jorku w 12 godzin. Samolot ten jest jednopłatowcem, zaopatrzonym w 2 motory o sile 1100 koni i o zasięgu 3.000 klm. Samolot zostanie zdemontowany i wysłany do Anglii w dn. 21 stycznia.

Ułaskawienie 7 terrorystów arabskich

Jerozolima 18. 1. PAT. Naczelnym dowódcą wojsk brytyjskich w Palestynie zamienił karę śmierci, na jaką sąd wojskowy skazał 7 Arabów, na dożywotnie więzienie. Na rzecz ułaskawienia interweniowały liczne osobistości i organizacje arabskie, a m. in. b. wielki mufti (!)

Znowu walki z terrorystami

Jerozolima 18. 1. PAT. W okręgu Jerozolimy przeprowadzono wczoraj ponownie rewizje we wsiach Anata i Hizma. Doszło przy tym do starcia między Arabami i wojskiem.

Władze angielskie wezwały do akcji samolot i oddziały pomocnicze. Ogólna ilość ofiar nie jest znana, wiadomo tylko, że ranny został jeden oficer angielski.

W starej dzielnicy Jaffy znaleziono ciało zastrzelonego Araba. Również donoszą o ciężkim ranieniu arabskiego inspektora zdrowia w Haifie.

Na szosie Akko - Saied powstańcy arabscy strzelali do dwóch angielskich samochodów policyjnych. Jeden z policjantów został przy tym ciężko ranny.

Mundury dla szturmowców hitlerowskich na Słowaczyźnie

Bratysława, 18. 1. PAT. Stronnictwo niemieckie w Słowacji, które od dawna posiada specjalne organizacje na wzór oddziałów SS i SA w Rzeszy, przystępuje obecnie do umundurowania członków tych organizacji, na co uzyskało zgodę rządu słowackiego.

Jednak jedzie do Berlina

Praga, 18. 1. AT. Jak słyhać, minister spraw zagranicznych Chvalkovsky ma się udać w końcu bieżącego tygodnia na krótki pobyt do Berlina.

Akcje: Bank Polski 133, Zyrardów 63.50, Węg. 34, Ostrowieckie 68.50, Cukier 33.75, Starachowice 50. Tendencja utrzymana.

Papiery procentowe: 3 proc. inwestycyjna I em.

81, II em. 86.50, 4 proc. dolarowa 42.25, 5 proc. konwersyjna 69.50, 4½ proc. wewnętrzna 65.75, 1 proc. konsolidacyjna 63.25. Tendencja utrzymana.

Niemcy czeka krach!

Stałe życie na rachunek przyszłego roku

Odstłonięta tajemnica finansów Trzeciej Rzeszy

Skąd Niemcy biorą pieniądze na kolosalne wydatki wojenne, na budowę tysięcy kilometrów autostrad, na budowę nowych miast, na tysiące samolotów miesięcznie, na krążowniki i łodzie podwodne, na ekwipunek dla milio nowej armii, na tworzenie olbrzymich zapasów zboża i surowców, na budowę ogromnych elektrowni, na propagandę, na „linię Zygryda” i t.d.? Pytanie to było niejednokrotnie stawiane i przez obserwatorów politycznych i przez ekonomistów. Finanse hitlerowskich Niemiec są dla nich zagadką: gdyby Anglia i Francja spróbowały żyć na taką stopę, to już następnego roku zbankrutowałyby niechybnie. Na czym polega tajemnica niemieckiej gospodarki narodowej? Skąd Niemcy mają pieniądze?

Życie na rachunek... przyszłości

Na pytanie to daje odpowiedź „Temps” odsłaniając zupełnie prosty mechanizm niemieckiego budżetu. — Kwestia wyjaśnia się według słów autora, „arytmetycznie”.

Nigdy od chwili dojścia do władzy Hitlera to jest od roku 1933, Niemcy nie rozporządzały środkami, niezbędnymi na pokrycie wydatków bieżącego roku. Jednakże dzięki właśnie tym wydatkom, w następnym roku produkcja zwiększa się i nadmiar dochodów tworzący się wskutek takiego wzrostu produkcji, służy na pokrycie zeszłorocznych wydatków. Wprawdzie równoległe z wzrostem dochodów gospodarki narodowej rosły i wydatki, ale to jest już kwestią przyszłego roku...

Niemcy znajdują się, zdaniem „Temps” w sytuacji przedsiębiorstwa, którego bilans zostaje sporządzany każdego roku z deficytem, ale w którego kasie zawsze są pieniądze: przedsiębiorstwo rozszerza się!

W normalnym kraju podobny system byłby nie do urzeczywistnienia: olbrzymia inflacja ekonomiczna nieuniknienie doprowadziłaby do wzrostu cen i do chaosu na rynku pieniężnym. W Niemczech jest on możliwy dzięki temu, że władze wzięły ludność w żelazne karby. Jednakże pomimo to Niemcy czeka krach — znowu ze względów czysto „arytmetycznych”.

Zatrzymany rower upada

Idzie o to, że tego rodzaju życie kraju na rachunek przyszłego roku nie może trwać wiecznie. — Niemcy pędzą naprzód, jak rower, którego tajemnica równowagi kryje się właśnie w jego szybkości. Wystarczy zatrzymać rower — a upadnie.

Tak będzie z gospodarką niemiecką — tak zresztą już raz z nią było. Bowiemi powojenne, przedhitlerowskie Niemcy już chwytaly się systemu, praktykowanego obecnie przez narodowych socjalistów: między 1925 a 1930 rokiem system ten nazywał się „racjonalizacją gospodarki narodowej”. Czym się zakończyła ta „racjonalizacja” — wiadomo, podobny system może istnieć jedynie do tej chwili, dopóki produkcja każdego roku będzie o 25 proc. przewyższać produkcję roku poprzedniego. Gdy granica zostanie osiągnięta i dalsze zwiększanie produkcji stanie się niemożliwe — „Rower upada”. Zdarzyło się to w 1930 roku.

Granica — blisko

Obecne Niemcy, zdaniem „Tempsa” znowu zbliżają się do katastrofalnej granicy. Władze narodowo-socjalistyczne rozumieją to — i kiedy w początkach 1938 roku poczuły niemożność zwiększenia zapotrzebowania na wewnętrznym rynku, została zdecydowana aneksja Austrii. Jednakże postęp geometryczny rośnie, jak wiadomo, bardzo szybko — i sama Austria nie wystarczała.

Nastąpiła aneksja ziem sudeckich. Obecnie zużyty jest i ten rezerwa. W październiku 1938 r. minister gospodarki narodowej Funk pośpiesznie objeżdżał Bałkany. Po upływie dwóch miesięcy zaczęło się mówić o Ukrainie Trzeciej Rzeszy potrzebne są za każdym razem nowe rynki — nie w celu zubożenia się, a jedynie dlatego, aby nie upaść.

Symptomaty katastrofy

Gdzie jest granica tego wyścigu i kiedy nastąpi katastrofa — oczywiście nie jest

możliwe przepowiedzieć. Jednakże „Temps” który daje to ciekawe tłumaczenie gorączkowej ekspansji Niemiec, zapowiada, że istnieje i granica i terminy. Trzeba tylko umieć wyczekać.

Wylicza on nawet symptomy przyszłej katastrofy: pewnego pięknego dnia dochody podatkowe ustabilizują się, a po tym zaczną spadać. Możliwość pożyczek skończy się. Państwo ograniczy swe zamówienia. — Prywatne przedsiębiorstwa zaczną się zamykać. Wybuchnie bezrobocie, które będzie wzrastało ze zdumiewającą szybkością. Niemcy ogarnie głód...

Rela armii

Co będzie dalej?

Odpowiedź na to pytanie leży już poza granicami dziedziny ekonomicznej. Tym nie mniej „Temps” przewiduje, że w momencie katastrofy armia schwyci w swe ręce władzę i uchroni kraj od rozkładu.

ZA STO LAT...

W ciągu doby dookoła świata

Kobiety o wiecznie młodych ciałach. — Podróż na księżyc...

Różne z początkiem roku stawiają ludzie hołdy. Wróżbicy i jasnowidze walczą o lepsze z astrologami. Czas więc teraz właśnie na przypomnienia, że i uczeni od czasu do czasu zabawiają się w proroków. Tylko oczywiście, jak na uczonych przystało, proroctwa swe nazywają „planami”. Otóż nie dalej, jak w początkach roku ubiegłego w prasie amerykańskiej ukazał się rewelacyjny artykuł napisany przez profesora Franka z Pensylwanii.

„PLAN STULETNI“ NAUKI

Autor artykułu pisał o „planie stuletnim”, który powinien być wykonany w ciągu wieku przez naukę. Plan ten mimo swej fantastyczności, przy obecnym rozwoju techniki nie jest nawet zbyt nieprawdopodobny.

PRZEDŁUŻENIE ŻYCIA DO 100 LAT

W pierwszym rzędzie stuletni plan naukowy, winien udzielić miejsca w swym programie w walczaniu długowieczności człowieka. Ideałem stanie się przedłużenie średniej życia ludzkiego do 100 lat.

WALKA Z BÓLEM

Drugim punktem programu winno być zdobycie umiejętności leczenia szybkiego a radykalnego raka artretyzmu i chorób wenerycznych. Przy czym ideałem będzie posunięcie wiedzy lekarskiej do umiejętnego neutralizowania wszelkiego rodzaju bólów.

W CIĄGU DOBY DOKOŁA ŚWIATA

Marzeniem, a raczej jednym z punktów programu prof. Franka jest ulepszenie środków komunikacji. Rozwój komunikacji według niego osiągnie taki stopień doskonałości, iż możliwość okrążenia świata w ciągu jednej doby stanie się rzeczywistością. Mało tego podróż ta będzie się mogła odbywać przy 100 proc. zapewnienia bezpieczeństwa.

Nie ma cyfrowych zobowiązań tranzytowych wobec Litwy

Warszawa 18. 1. PAT. W prasie polskiej sprzed kilku dni ukazały się przedrukowane wiadomości, pochodzące z prasy zagranicznej o tym, jakoby podczas niedawnych rokowań polsko-litewskich, Polska zobowiązała się m. in. do korzystania z tranzytu litewskiego w wysokości 450 tys. litów i do przerabiania w Kłajpedzie materiałów drzewnych na sumę 750 tys. litów.

Według wyjaśnień kół poinformowanych, rząd polski, przystępując do regulowania z Litwą zagadnienia wzajemnego tranzytu towarów, nie wziął na siebie zobowiązań w sto sunku do cyfrowego zapewnienia jej tranzytu, ani też co do przerabiania w Kłajpedzie polskich materiałów drzewnych.

APARAT RADIOWY WIELKOŚCI ZEGARKA — PODRÓŻ NA KSIĘŻYC

Nie mniej rewelacyjny jest ten punkt planu, w którym profesor Frank żąda od nauki, aby umożliwiła rozsyłanie energii elektrycznej na dowolne odległości bez przewodów, a więc bez straty energii; podobnie ciekawym jest punkt, mówiący o produkcji idealnych radiodiodników i zarazem aparatów nadawczych, co najwyżej w rozmiarach kieszonkowych zegarków.

W planie na najbliższe stulecie nie zapomniano również o odwiecznej frapującej podróży na księżyc w specjalnych urządzeniach komunikacyjnych przeznaczonych do podróży międzyplanetarnych, o stworzeniu sztucznego oświetlenia słonecznego, którego promienie byłyby życiodajne, o chemicznym, pigułkowym odżywianiu etc.

KOBIETY O WIECZNIE MŁODYCH CIAŁACH

Nie zapomniął również prof. Frank o ciele ludzkim i o sztuce jego pielęgnowania. Profesor wierzy i ufa niezłomnie, iż stanie się całkowicie osiągalne zachowanie piękna fizycznego ciała ludzkiego, do najpóźniejszego wieku. Osiągalne się stanie zachowanie młodości i świeżości cery i elastyczności mięśni.

FILM TRÓJWYMIAROWY — NARKOTYKI NIESZKODLIWE

W ostatnich punktach programu Frank zajął się zagadnieniem filmu i narkotyków. Film według niego stanie się już wkrótce trójwymiarowy i barwny, a więc w rezultacie będzie dawał pełną iluzję rzeczywistości. Jeśli idzie o narkotyki — profesor sobie wymarzył, iż przynosząc spragnionym nieznaną dotąd rozkosz, staną się całkowicie nieszkodliwe.

Fantastyczny to plan. Ale kto wie, czy rzeczywistość go nie zdystansuje i to w krótszym — nie stuletnim nawet okresie — czasu.

Powrót Bonnetta i Halifaxa z Genewy

Paryż, 18. 1. PAT. Wczoraj z rana przybyli na dworzec lyoński ministrowie Halifax i Bonnet, powracający z Genewy.

Min. Halifax bezpośrednio udał się do ambasady brytyjskiej.

—oOo—

Podróż min. Ciano

Rzym, 18. 1. PAT. Minister spraw zagr. hr. Ciano wyjechał po północy do Belje, miejscowości, położonej na pograniczu jugosłowiańsko-węgierskim, dokąd zaproszony został na polowanie przez premiera jugosłowiańskiego Stojadinowicza. Z Belje min. Ciano uda się na dwa dni do Białogrodu.

ROLF NURNBERG

Lindbergh, Hauptmann i Ameryka

Autoryzowany przekład Fryderyka Barthowyna

116)

Nie znaleziono żadnych momentów obciążających Wendla, przeciwnie, tych tylko, którzy go porwali. Przysięgli Obwodowi, badający każdy ślad z precyzyjną dokładnością, przesłuchiwali dwie godziny Wilentza i gubernatora Hofmana, dłużej niż półtorej godziny i nie wniesli tego 2-go kwietnia żadnej skargi. A w dwa tygodnie później zawiesili postępowanie, uznali tego człowieka niewinnym, oczyszczając go tym samym z wszelkich podejrzeń, podczas gdy osobnicy którzy go porwali — najęte typy spod ciemnej gwiazdy — dostali się do więzienia.

Czy przeznaczenie Hauptmanna musiało się wreszcie spełnić? Major Kimberling naznaczył 3-go kwietnia godz. 8 wieczór nowy termin stracenia Hauptmanna.

Lecz skazaniec i jego dzielna żona, zdawali się nie dawać temu wiary, spodziewali się zapewne, że potężny gubernator i jego urzędnicy zezwolą na nowe przesunięcie. „Do widzenia” powiedzieli sobie oboje 2-go kwietnia. „To jest ostatnia wizyta, łaskawa pani”, zauważył dyrektor więzienia, lecz pani Hauptmann uśmiechnęła się, jej blada twarz jaśniała spod małego czarnego kapelusza. Już dwa razy jej powiedziano, że to ostatnia wizyta, już dwa razy oznajmiła mężowi tę wiadomość, dwa razy pomyłono się, dlaczego tym razem miałby to być kres? Czy wszystko nie przemawiało przeciw temu? Wtorkowe odroczenie, nowe śledztwo, przedsięwzięte na własną rękę przez gubernatora Hofmana z pomocą jego urzędników? Byli to doświadczeni funkcjonariusze z Urzędu Komunikacji Samochodowej, oddani bezwzględnie Hofmanowi, który poprzednio był ich zwierzchnikiem, ludzie słuchający jedynie rozkazów swych detektywów, a którzy gwizdali sobie na policję stanową i na prokuratorę. Współ z człowiekiem, poleconym przez Lloyda Fishera pojechali ci urzędnicy do Hope well, by odkryć nowe ślady. Nadzorca i zarządca posiadłości nie wiedział wprost co się z nim dzieje, kiedy ujrzał nadjeżdżające ku niemu auto które nie zważało na jego wołanie, musiał więc uskoczyć w bok, a kiedy urzędnicy, przysłani przez gubernatora wysiadłszy z wozu zagrozili mu, musiał nie mając innej rady wpuścić ich do wnętrza. Cichutko stała ta willa, wzniesiona przez dziwnego człowieka po to by znaleźć spokój, przed światem. I stała tak opuszczona, niezamieszkała jeszcze przez sieroty, którym ją lotnik zaofiarował, odludna, i pusta była okolica, ani żywego ducha nie było we willi. I tak nie dokonawszy niczego, musieli zaufani Hofmana powrócić, nie znaleźli niczego, co było by nieznane, ich poszukiwania nie dały żadnych rezultatów.

3-ci kwietnia zaczął świtać. Czy myślał jeszcze ktoś o tym, że przed 48 miesiącami odlatywał z radością w sercu o wczesnej godzinie płk. Lindbergh, na swym hydroplanie, by ode-

brać swe dziecko z łódki „Nelly”, stosownie do wskazówki za którą Dr John F. Condon zapłacił wieczorem 2-go kwietnia 1932 50.000 dolarów.

Czy to niegodne widowisko nigdy się nie skończy? Czy znowu miałyby się zacząć walki o życie człowieka, o winę i karę? Czy jeszcze w ogóle ktoś liczył się z tym, iż stracenie dojdzie rzeczywiście do skutku? Major Kimberling liczył się z tym. Kazał jak to było w zwyczaju, zaprowadzić Hauptmanna do przyległej celi, celi Nr. 8 która była próżna. Tam ogolono go po raz wtóry w tym tygodniu, po raz wtóry ogolono mu głowę do skóry, i odpruto prawą nogawkę spodni. Popołudniową godziną ukazali się obaj niemieccy pastorowie Mathiesen i Werner. Pozostali już przy skazańcu i zaskoczeni byli jego spokojem, równowagą i obojętnością. Zdawało się, iż wtorkowe przeżycie wpłynęło tak na tę zmianę, już nic więcej nie mogło go uspokoić. Czy stał już na przeciwległym brzegu, czy też wierzył tak mocno w swe ocalenie? Jak twierdził, nie miał się do czego przyznać, nie miał co zeznawać, niczego nie mógł zmienić w swych zeznaniach. Umiera niewinnie człowiek, którego obwiniono o morderstwo, zostaje zamordowany. O tej godzinie, kiedy pastorowie byli u Hauptmanna przedsięwzięła pani Hauptmann, to dzielne, odważne stworzenie, ostatnią próbę ratunku. Udała się do Sędziego Pokoju i oskarżyła Pawła Wendla o zamordowanie dziecka Lindberghów, przysięgając na to, iż wie że wyznanie Wendla jest prawdziwe i wyczerpujące. Sędzia Pokoju wysłuchał ją, uśmiechając się łagodnie, rozumiał trwogę i mękę tej kobiety. Wysłuchał ją, lecz nie mógł zaprotokołować jej przysięgi, tej przysięgi bez podstaw, bez treści, tej przysięgi dokonanej przez osobę miotaną rozpaczą a czynioną dla ocalenia męża.

Czy Hauptmann był już stracony, czy też Hofman uwolni go? Czyż nie postara on się o to by ulaskawiono Hauptmanna po raz trzeci? Czy tym samym nie uratowałby go w ogólności? Bo czyż można jeszcze wykonać karę na człowieku, którego dręczono trzykrotnie śmiertelną obawą?

Pięć minut po godzinie piątej zjawił się u młodego gubernatora, który szczylił się tym, iż nigdy jeszcze nie doznał porażki, gdy starał się w Stanie o jakiś urząd — prokurator generalny Dawid T. Wilentz. Za obojgiem zamknęły się drzwi. Śmiertelni wrogowie zostali sami. Naradzali się ze sobą. Nigdy nie będzie się można dowiedzieć, jaki był przebieg tej rozmowy, która toczyła się między nimi obydwoma przez dwie i pół godziny, bowiem nikt jej nie słyszał. Zapewne powiedzieli sobie wszystko, co sobie mieli do powiedzenia. Zapewne każdy z nich posypał na głowę swego przeciwnika politycznego wszystkie gromy a przez jaskrawe stanowisko, jakie zajmowali w tej

sprawie, nie byli bez winy, jeśli mowa o tych niegodnych scenach ostatnich tygodni, a byli współwinni w widowisku które choć wielkie w zamierzeniu ugodziło w Sprawiedliwość Ameryki.

Hofman przedstawił zapewne w tej rozmowie wszystkie te argumenty, które skłoniły go do wmieszania się w sprawę oskarżonego i stawania w jego obronie. Wilentz musiał znowu powtórzyć swe plaidoyer, przedstawił prawdopodobnie ponownie, zamknięty dla niego łańcuch dowodowy i obstawał przy swym stanowisku. Przypuszczalnie sądził jeden o drugim, prokurator generalny o gubernatorze, że tylko ambicja polityczna była czynnikiem, który go wciągnął na arenę sprawy Lindbergh—Hauptmann. Zapewne i na odwrót, sądził gubernator o prokuratorze generalnym, że również i on pragnie jedynie dla ambicji zakończyć i ukoronować sprawę Lindbergha straceniem Hauptmanna, który jego zdaniem, sam jeden ponosił tu winę. I tak walczyli obaj, jeden o życie, drugi o śmierć, przez dwie i pół godziny. Potem przechyliła się szala. O godzinie pół do ósmej wieczorem zakończył gubernator tę dyskusję, wstał, zadzwonił po swego sekretarza.

„A więc nie mam już możliwości zezwolenia na dalsze przesunięcie terminu stracenia”

Całe miasto Trenton było poruszone. Więzień nie było otoczone gestymi łańcuchami policji stanowej. Niezliczone tłumy stały przed więzieniem. Domy prokuratora generalnego, gubernatora, hotel w którym mieszkała pani Hauptmann, wszystkie one były strzeżone przez kordony policyjne. Mimo to, udało się jednej kobiecie przecisnąć się przez tę ciżbę, ominąć posterunkowych, dobiec do biura gubernatora, walić pięściami o drzwi, za którymi stał gubernator i Wilentz i krzyknąć, iż Hauptmann jest niewinny, ona natomiast zna prawdziwego mordercę. Lilian Howard nazywała się ta kobieta która na zakończenie tej tragedii, dołączyła się do innych typów, zapamięłujących widowie.

Gubernator i prokurator generalny zdołali ująć przez boczne wyjście. Z wysoko podniesionym kołnierzem z teczka pod ręką, zarzucający niedbale dookoła szyi biały szal, jak zbieg jakiś opuszczał gubernator swe biuro. Gubernator stanu New Jersey, dzięki którego interwencji, sprawa Lindbergh—Hauptmann trzymała świat cały w napięciu aż do ostatka. Raz jeszcze przesunęły się zapewne przed oczyma Hofmana wydarzenia ostatnich tygodni te daremne wysiłki dostarczenia nowych dowodów, starania, by skłonić Condona do przybycia do New Jersey, jego odwiedzin w domu Hauptmanna, jego bezowocna walka przed Trybunałem Łaski. Skończyło się. Czy słusznie postępywał?

(e. d. n.)

Amerykańska Stawiskiada

Afera Coster-Musica

NOWY JORK, w styczniu.

(s) Europa miała swoje słynne sprawy Kreu-gera i Stawiskiego, Stany Zjednoczone mają swojego Coster-Musica. Właściwe jego nazwisko brzmiało Philip Musica, od piętnastu lat jednak nazywał się F. Donald Coster. Wszyscy trzej byli podobnego formatu, wszyscy trzej działali na swój sposób i wszyscy trzej skończyli samobójstwem, kiedy gmach ich oszustw runął niezłym domek z kart. Tylko że u Stawiskiego nie dowiedziały się opinia publiczna do dnia dzisiejszego, czy rewolwer, którym położył kres swojemu życiu, nie został mu wciśnięty do ręki przez niektóre oficjalne czynniki. Jasnowłose „nordyk“ Kreuger bywał mile widzianym gościem w królewskich rodzinach i pozostawał w stosunkach handlowych z najwyższą arystokracją. Stawiski, dorobkiewicz, utrzymywał szeroko rozgałęzione stosunki w kołach najbardziej wpływowych polityków dzisiejszej Francji. A wytworny Włoch Philip Musica — jak już pisaliśmy kiedyś — zamienił się po wojnie na siwowłosego Amerykanina F. D. Costera i rozpoczął swoją działalność na sposób powojenno — amerykański. Był trzymającym się w cieniu szefem gangsterów i racketterów. Posiadał ambicje Kreugera i żądze władzy Stawiskiego. Ale jego życie było tylko możliwe w Ameryce. W innym kraju nie byłoby w ogóle do pomyslenia ażeby człowiek, który w przeciągu dwóch dziesiątków lat był dwa razy główną figurą w wielkim skandalu finansowym, człowiek który spędził lata za murami i kratami, ażeby taki człowiek stał na czele jednej z najbardziej znanych firm likierowych i mógł zbudować taki potężny milionowy gmach oszukaństwa, zanim — po dwunastu latach — został zdemaskowany. Musica zamienił się w stu procentowego Amerykanina, a kto szukał go w amerykańskim „Who's who?“, znalazł bardzo prawdopodobnie brzmiącą historię o młodym, niezmiernie uzdolnionym Franku Donaldzie Costerze, synu chemika z Baltimore. Mógł się dowiedzieć, że młody Coster studiował medycynę, zdał z odznaczeniem wszystkie egzaminy na zagranicznych uniwersytetach i grał w świecie handlowym jedne z pierwszych skrzy piec. Komu wpadłoby na myśl szperać w starych więziennych księgach kontrolnych, i szukać tam pod numerem M 630 — D niejakiego Philipa Musicę, który został skazany na rok więzienia za rozmaite oszustwa? Nawet policja była zdumiona, kiedy po wybuchu miliardowego skandalu okazało się, że odciski palców generalnego dyrektora Costera i znanego, kilkakrotnie karanego Musica, są identyczne.

Jeszcze w jednym szczególe różnił się amerykański aferzysta od swoich europejskich „kolegów“. Mianowicie i sprawy Musica i Costera były zawsze aferami rodzinnymi; bracia Musica byli bowiem podwładnymi swojego starszego brata, Filipa. W tym celu zamienili się panowie Musica młodszy w panów Georga Bernarda i Roberta Dietricha, i żaden zwyczajny śmiertelnik nie miał pojęcia, jakie węzły łączyły tych panów z generalnym dyrektorem Costerem. Charakterystyczne, że przed laty, kiedy wyszło na jaw pierwsze oszustwo, Filip wziął na siebie całą winę i oświadczył, że bracia jego są całkiem niewinni. Tak samo teraz na krótko przed samobójstwem napisał list, w którym zapewnia, że Bernard i Dietrich nie mieli pojęcia o wszystkich jego oszukańczych manipulacjach, a jedynie jako podwładni wykonywali jego rozkazy. Swojego czasu udało mu się w ten sposób uchronić rodzinę przed więzieniem; tym razem zdaje się, nie uda się to tak łatwo. Ale nikt nie zaprzeczy, że Philip Musica miał silnie rozwinięty zmysł familijny, który ostał się nawet w najgorszych opresjach.

Ciekawa rodzinka, ta neapolitańska klika o pięknie brzmiącym nazwisku. Ojciec Antonio był w ojczyźnie golibrodą. Kiedy zakochał się w pięknej i energicznej Assuncie, a ona zgodziła się wraz z nim opuścić nędzne i wąskie uliczki portowe w Neapolu, by szukać szczęścia w krainie nie ograniczonych możliwości,

musiał jej mistrz Antonio solennie obiecać, że powiesi na kołku zawód fryzjera i zabierze się do pożądanego zawodu kupieckiego. W Ameryce kupcy robią szybko kariery. W Ameryce można w przeciągu kilku lat awansować ze zwykłego sprzedawcy gazet na miliardera. Przynajmniej marzyła pięknooka Assunta o takim przebajecznym losie. Zdarzyło się to innym, dlaczego nie miałyby się zdarzyć także i im? Na cichą i nieśmiałą uwagę Antonia, że właśnie fryzjerzy włoscy cieszą się w Ameryce ogromnym powodzeniem, odpowiedziała bardzo ostro, a zakochany Antonio skapitulował. Golił tylko z przyzwyczajenia i dla przyjemności. Jego głównym zajęciem była sprzedaż spag hetti i sera. Czy to przypadkowo nie ambicja matki zrodziła w młodocianym Filipie myśl, że jest geniuszem finansowym? Kiedy stanął poraz pierwszy przed sądem, oświadczył — nerwowo i wzburzonym głosem — że nie wie co go pchnęło do tych oszukańczych poczynań. Opętała go po prostu jakaś szaleńcza myśl, że musi odegrać kiedyś wielką rolę w świecie finansowym, a on nie zna względów, wszystko jedno czy w stosunku do siebie czy do innych.

W roku 1909 przyszła pierwsza katastrofa. Ojciec został oskarżony, o oszukiwanie władz celnych sprowadzał do kraju ser, a podawał fałszywie jakiś inny towar, za który opłaca się znacznie mniejsze cło. Filip odsiedział karę. Zlikwidowano handel serem i założono nową firmę „Antonio Musica i Synowie, United States Hair Company“, ponoć kwitnący handel ludzkimi włosami. Kapitału dostarczyło dwadzieścia kilka banków i dwadzieścia kilka banków było uszkodzonych, kiedy okazało się że cały ten „kwitnący“ interes to jeden wielki szwindel. Cała rodzinka Musiców chciała uciec na Panamę, ale ściągnięto ją w New Orleansie z okrętu, który właśnie spuścił kotwicę. To było w roku 1913. Filip, najstarszy syn, znowu wziął całą winę na siebie. Siedział w więzieniu śledczym i pomagał sędziemu śledczemu w odcyfrowaniu całej tej oszukańczyj afery. Wobec tego sądy uznały, że już odcierpiał karę i zwolniły go. Teraz dopiero rozpoczyna się właściwe awanturnicze życie „geniusza finansowego“ F. D. Costera.

P. BRUNEL

DAMSKA TOREBKA

Pierre Dubourg zbudził uderzeniem w ramię drzemiącego szofera, wsiadł do taksówki i podał adres. Wóz ruszył.

Młodzieniec mechanicznie oglądał wnętrze auta i zauważył nagle jakiś czarny przedmiot wtłoczony w zagłębienie siedzenia.

Schylił się i podniósł małą damską torebkę. Nie będąc zbyt au courant mody kobiecej, nie mógłby powiedzieć, czy woreczek należał do jakiejś młodej elegantki, czy też do dobroduszej mieszczki. A zresztą cóż go to obchodziło? Przecież za kilka chwil, gdy wóz stanie, od da tę rzecz szoferowi i poprosi go o odnalezienie i oddanie jej właścicielce.

Pierre położył torebkę obok siebie i wyglądał na ulicę. Wkrótce będzie na miejscu i spędzi dwie czy trzy godziny w słońcu, wśród roześmianego tłumu, obserwując wdzięczne postacie kobiece w kwiecistych sukienkach — których tyle jest w Paryżu.

Myśląc o kobietach, mimowoli skierował spojrzenie na leżącą obok niego torebkę, wziął ją znowu do ręki i chciał otworzyć. Tłumacząc przed samym sobą swą ciekawość tym, że przeprowadzając małą rewizję, może trafić na ślad właścicielki, zaczął przeglądać zawartość torebki. Nie zdążył jej jednak dokładnie obejrzeć, gdy kurs się skończył; szofer zaczął zwalniać i wreszcie zatrzymał się koło trotuaru. — Pierre miał zaledwie czas na schowanie toreb-

Wojna światowa z jej katastrofami, prohibicja z jej nieoczekiwanymi skutkami, przyczyniły się do przerodzenia młodego Musica w szefa Costera. Jeszcze raz został uwikłany w aferę morderczą. Ale teraz współdziałały już jakieś tajemnicze polityczne możliwe wpływy, tak że Musica nie został wcale oskarżony. Zginęły zupełnie i zataiły się jego ślady.

Natomiast po wojnie wypłynął w bardzo podejrzaną aferę alkoholowej niejaki F. D. Coster, który założył firmę produkującą wodę do włosów, która wymagała ogromnie dużo alkoholu. Policja wprawdzie zainteresowała się panem Costerem i jego „Girard Drug Co“, ale wpływy wysokich dygnitarzy ówczesnego Waszyngtonu zapobiegały poważniejszym interwencjom władz. Jest to okres najprzeróżniejszej władzy gangsterów i racketterów w kraju. Coster, który już jako Musica, nie uznawał żadnych względów, tępił nieubłaganie swoich przeciwników, aż sam stanął na czele wielkiej grupy potężnych koncernów handlowych. Objął starą poważną firmę McKesson & Robbins, uzyskał ją za cenę miliona dolarów i już w pierwszym roku powiększył jej obrót (w międzyczasie przyszło zniesienie prohibicji) na 140 milionów dolarów roczne. Był naprawdę genialnym finansistą. Sen młodych lat nareszcie się ziścił. Coster posiadał wspaniałe domy, wille i własny jacht. Ożenił się i uchodził w Mount Vernon za jedną z najbardziej poważanych osobistości. Nikt nie miał pojęcia o jakimś oszuście Filipie Musica.

Czy naprawdę nikt? Załamania się tego całego ogromnego gmachu wykazało że starzy „przyjaciele“, którzy dokładnie byli poinformowani o wszystkim, nie zniknęli, że ten napozór bardzo szczęśliwy i spokojny żywot prowadzący generalny dyrektor Coster, stale zagrożony był przez szantażystów. Koledzy z jego czasów gangsterskich nie znali litości, tak jak i on jej nie znał. Jeśli lekarze leczyli go w ostatnich czasach przed śmiercią na choroby nerwowe, i obawiali się zupełnego załamania się psychicznego, to powodu należało szukać nie w kiepskich interesach i krytycznym położeniu firmy McKesson & Robbins, ale w przeszłości, która jak z mora ciążyła na generalnym dyrektorze i spędzała sen z jego powiek. Życie tylko przez chwilę pozwalało się ludzić. Wreszcie przeszłość zwyciężyła i załatwiła się z Costerem okrutnie i nieubłaganie, jak w końcu załatwia się ze wszystkim, co zbudowane jest na fałszywej złudzie i zbrodni.

ki do kieszeni deszczówki, którą nosił złożoną na rękę. Zamiast dać szoferowi — pomyślał — może przecież sam zanieść ją do komisariatu.

Wysiadł, zajął stolik w pobliskiej kawiarni i zabrał się do dokładnego przeglądania woreczka. Zawierał on puderniczkę, sporo drobnych, banknot stufrankowy i w bocznej kieszonce fotografię.

— Oh, cudowna! — mruknął otwierając z zachwytem usta.

I jeżeli nawet fotografia schlebiała, to w każdym razie właścicielka musiała być zachwycającą istotą. Bez wątpienia brunetka, o wielkich oczach, które muszą być czarne, bo spojrzeń ich ma miękkość aksamitu. Piękność, którą rozjaśniały jeszcze znamiona inteligencji.

Pierre zamyślił się i marzyć zaczął o przygodzie, o jakiejś wyimaginowanej eskapadzie, w które towarzyszyłaby mu młoda czarująca kobieta. Rozmaite imiona zatańczyły mu w głowie: Claude? Nicole? Sylvaine? Jacqueline? Chciałby, żeby nazywała się Jacqueline.

Zmarszczył ze zmartwienia czoło. Jak znaleźć piękną roztargnicką?!

Zaczął raz jeszcze przeszukiwać woreczek i znalazł przegródkę dotychczas niezauważoną. Z radością wyciągnął z niej kopertę, na której ołówkiem napisane były cyfry, będące bezwątpienia jakimś rachunkiem. U dołu widniał a-

Dziekanowski chciał przeniesić sędziego z Czarnego Dunajca do Krakowa

Kraków, 18 stycznia

W poczekalni sądowej zjawili się dziś rano pierwsi świadkowie. Spośród wezwanych nie przybyła żona b. insp. skarbowego Karolina Wydrowa. Uległa ona przed dwoma dniami wypadkowi samochodowemu i nie może stawić się w sądzie.

Na wokandzie znajduje się również nazwisko Wacława Dlouhego b. szefa nadzoru prokuratorskiego w Ministerstwie Sprawiedliwości. Nazwisko p. Dlouhego przewijało się

w procesie współników Wandy Parylewiczowej,

gdzie występował on jako jeden z głównych świadków.

O godz. 9-tej brak jeszcze świadka Dlouhego w poczekalni sądowej. Nie przybył również sędzia Chechliński z Warszawy.

Rozprawa rozpoczyna się o godz. 9.35 przedp. Świadkowie wchodzą na salę. Jest ich tylko czterech, brak trzech wymienionych powyżej.

Sędzia dr Adam Chechliński przesłał świadectwo lekarskie, że jest chory na grype i przez 10 dni nie będzie mógł przybyć do sądu.

Świadek Dlouhy nie stawił się z powodu przeszkód służbowych.

Sąd postanowił

wezwać świadka Dlouhego na 23 bm.

Świadek Wydrowa będzie słuchana w później-

szym terminie Na wniosek prokuratora, mimo sprzeciwu obrony, sąd przystępuje do odczytania zeznań świadka sędziego dr Adama Chechlińskiego. Świadek ten zeznał w śledztwie, że podpułk. Dziekanowski poznał w gabinecie Dlouhego, który mu go polecił.

Dziekanowski prosił o przeniesienie sędziego Hofmana z Czarnego Dunajca do Krakowa, gdzie ten sędzia ma ożenić się z jego krewną i zmienić wiarę. Sędzia dr Chechliński rozmawiał w tej sprawie z prezesem Parylewiczem, który oświadczył, że jest to niemożliwe.

Dziekanowski zjawiał się zbyt często z różnymi interwencjami, tak, że w końcu zaczęło go unikać.

Z kolei zeznaje świadek Dawid Knaul, b. właściciel restauracji, po zaprzysiężeniu.

Spośród oskarżonych świadek zna Spitz, z którym mieszkał w jednym domu. Do znajomych świadka należał komisarz kontroli skarbowej Wydro, który przychodził do restauracji i tutaj poznał Spitz.

Wydro miał sprawę karno - skarbową w Wadowicach i uskarżał się, że ma odcierpieć „za darmo“ karę. Słyszał to Spitz i oświadczył, że ma znajomych ludzi wpływowych, którzy mogą mu pomóc.

Wydro opowiadał świadkowi następnie, że Spitz zna dygnitarzy i że to można załatwić, ale musi to kosztować pieniądze. Wydro pokazywał jakiś list od księdza z Tarnowa, w którym było powiedziane że

go i wtedy poinformowano go, że Dziekanowski jest łącznikiem między „Ministerstwem Sprawiedliwości a Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.“

Z kolei świadek opisuje swój wyjazd z Ehrlichem i Baldingerem do Warszawy. Tam zamieszkali w hotelu. Świadka wezwano do pokoju Ehrlicha, gdzie miał złożyć 1000 dolarów. Pieniądze zabrał Dziekanowski i znikł bez śladu. Dziekanowski mówił, że sprawa jest na dobrej drodze.

— Co pan potem zrobił? — Czekałem w Krakowie na wynik Ehrlich pokazywał mi listy od Dziekanowskiego, który pisał, że sprawa jest na dobrej drodze. W jakiś czas później mówiono mi o p. Dlouhym i dr Cybulskim który jest referentem ułaskawień i jakiejś pani, która jest podsekretarzem stanu.

— Czy w czasie pertraktacji widywał pan Dziekanowskiego w mundurze? — Tak.

— Co się potem stało? — W lutym 1933 roku udałem się do odcierpienia kary. Karę 1-roczną odcierpiałem. Gdy szedłem odcierpieć karę,

Dziekanowski zapewnił mnie, że to potrwa tylko kilka dni.

nawet w czasie pobytu w więzieniu zapewniał mnie, że to potrwa niedługo.

— Pan siedział w więzieniu z niejakim Mandelbaumem. On też starał się o ułaskawienie przez pułkownika D.?

— Tak. On mówił, że pułkownik kazał mu w sprawie ułaskawienia, podobnie jak i mnie,

powoływać się na pracę w okresie wyborczym

Mandelbaum mówił też, że był na przyjęciu, urządzonym przez tego pułkownika, na którym byli

różni dygnitarze, a między nimi jakiś wicemarszałek.

Mandelbaum mówił też, że na tym przyjęciu nic nie jadł, tylko zapłacił 600 zł.

— Gdy Dziekanowski był u mnie w więzieniu, to

telefonował stamtąd do prezesa sądu, że przywiózł dla niego jakieś odznaczenie.

Prok: POCO pana Dziekanowski wzywał do Warszawy? — Mówił mi, że sprawa stoi dobrze W mojej obecności dzwonił do jakiejś hrabiny. Czy otrzymał pan od Dziekanowskiego

wizytówkę do prezesa Parylewicza

następującej treści: Usilnie proszę pana o pomoc dla oddawcy biletu, który ma zasługi za swą pracę dla obecnego rządu. Uszanowanie od naczelnika Dlouhego?“

— Tak jest, otrzymałem taką wizytówkę ale jej nie oddałem.

— Czy mówił Ehrlich że jemu nic nie zrobią bo zna wszystkich prokuratorów?

— Tak mówił, że ma wszystkich prokuratorów w kieszeni.

— No więc widzi pan, jak ich ma.

Dziekanowski jest łącznikiem między min. Pierackim a min. Michałowskim

Wydro opowiadał dalej, że został zbałamucony przez Dziekanowskiego i dlatego dał pieniądze.

— Czy pan przypuszczał, że za pieniądze moż na kogoś ułaskawić?

— Przypuszczałem, że to można zrobić, bo Wydro zapewniał, że został „za darmo“ skazany i jest Bogu ducha winny.

Sąd odczytuje zeznania tego świadka z śledztwa. Jest tam mowa również o sprawie Hammera, a zeznania kończą się zwrotem

„Spitz mówił mi, że Dziekanowski to kanciarz“.

Prok. dr. Gajewski: Kiedy to Spitz powiedział? — Gdy Wydro odcierpiał już karę.

— A czy Wydro powiedział panu, że „złodziej go okradł“? — Tak jest.

Obrońca dr. Schoenwetter: Czy Wydro opowiadał panu, że mu zwrócono pieniądze? —

Nie

Wotant dr. Stępniewski: Panie Spitz, kiedy powiedział pan, że Dziekanowski jest kanciarz? — W roku 1936.

— A więc mając wyrobione zdanie o Dziekanowskim posyłał mu pan jeszcze kluczyki? — Wtedy już nikogo nie posyłałem.

Następny z kolei zeznaje Wojciech Wydro, zam. przy ul. Straszewskiego 24 w Krakowie. Jest to em. komisarz kontroli skarbowej, obecnie bez zajęcia.

Obrońca dr. Schoenwetter

sprzeciwia się zaprzysiężeniu tego świadka,

mimo tego jednak świadek zostaje zaprzysiężony.

— Po zarządzeniu mnie — mówi świadek — słyzałem, że

jest jakieś towarzystwo, które wyrabia ułaskawienia

Byłem u Knaula w szynku gdzie o tym słyzałem, Spitz zaprowadził mnie do Ehrlicha.

— Kto zaczął rozmowę na ten temat?

— Ja mówiłem z Knaulem a Spitz wmlęszał się do rozmowy. Ehrlich zażądał 300 zł., gdyż musi posłać szwagra po Dziekanowskiego.

— Czy wtedy znał pan już nazwisko Dziekanowskiego?

— Nie. Wtedy jeszcze nazwiska nie słyzałem. Ehrlich powiedział, że może załatwić ułaskawienie, ale „to będzie kosztowało“.

— Czy mówił o randze tej osoby?

— Słyzałem, że to jest pułkownik, ale nie pamiętam, kto to mówił: Spitz czy Ehrlich. — W jakimś czasie słyzałem, że ten pan przyjeżdżając ma złożyć 200 dolarów.

— A więc za samą przyjemność poznania pułkownika miał pan zapłacić 200 dolarów?

— Tak. Wręczyłem te pieniądze w restauracji

„Pod Aniołkami“. Potem zaprowadzono mnie do restauracji na pl. Dominikańskim. Tam czekał już przy stoliku jeden pan.

— Czy był w mundurze? — Nie pamiętam.

— Przedstawiono mi go jako pułkownika Dziekanowskiego. On już sprawę znał i powiedział że

to musi kosztować tysiąc dolarów

Powiedziałem, że nie mam na razie pieniędzy. Miałem się wystrząść o pieniądze i dać Ehrlichowi, a wtedy zaczęły się starania.

Dziekanowski opowiadał, że załatwił już taką sprawę dla żony Baldingera i na dowód okazano mi depezę treści następującej:

„Gratuluję. Mina ułaskawiona. Dziekanowski“.

Następnie świadek zeznaje, że informował się u pewnego księdza o osobę Dziekanowskie

Henkel pokonany

W obecności króla Szwecji zakończone zostały w Sztokholmie międzynarodowe mistrzostwa tenisowe Szwecji w hali.

W finale gry pojedynczej panów: Francuz Bolelli niespodziewanie pokonał Niemca Henkla, 4:6, 6:4, 6:1, 6:4.

W finale gry pojedynczej pań Sperling (Dania) zwyciężyła swoją rodaczkę Hollis 6:1, 6:2.

W grze mieszanej — francuska para Le Bailly — Bolelli pokonała parę angielską Brown — Wilde 6:3, 6:2.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

SPORT PIŁKARSKI W KRAKOWIE

Ze sprawozdania zarządu KOZPN wynika że w r. ub. Okręg krakowski liczył 87 klubów. Liczba zarejestrowanych piłkarzy wzrosła w porównaniu z okresem poprzednim z 6500 na 6800.

W roku sprawozdawczym zorganizowano dwa kursy przodowników piłkarstwa przy udziale 72 uczestników oraz obóz dla juniorów w Starym Sączu dla 52 uczestników. Pod względem finansowym dług okręgu spadł wprawdzie z 9000 na 6000, lecz ciężar ten tłoczy finanse Związku i hamuje jego ini-

cyjatywę.

Pod względem sportowym KOZPN początkowo miał duży sukces w postaci zwycięstwa nad reprezentacją Belgii 8:1. Pomyślne rezultaty w pucharze Polski znalazły niespodziewany epilog w postaci porażki ze Lwowem.

W sezonie ubiegłym zanotowano wzrost frekwencji widzów na zawodach Ligi Okręgowej. Bolączką okręgu są wypadki awantur i zająć, aczkolwiek liczba ich obniżyła się wybitnie. Siła propagandowa i rozwój w szerokiej piłkarstwa krakowskiego dały dobre wyniki.

ŚWIETNE WYNIKI POLSKICH STRZELCÓW

W tych dniach odbyły się 8 z rzędu korespondencyjne zawody strzeleckie, odbywające się co kwartał aż do najbliższych igrzysk olimpijskich pomiędzy zespołami klubowymi 4-ch państw: Polski, Niemiec, Holandii i Rumunii. Zawody odbywają się o nagrodę kolejniemieckich. Z każdego państwa startuje 7 zespołów po 6 osób w każdym, przy tym w punktacji uwzględniane są wyniki najlepszych pięciu zawodników każdego zespołu.

Zawodnicy strzelają z dowolnej, małowalibrowej broni sportowej, w postawie leżącej z dystansu 50 m.

W odbytych ostatnio zawodach najlepszy wynik w konkurencji międzynarodowej uzyska-

ła Kadra Rembertów — 1964 pkt. na 2000 możliwych. Wynik ten jest równy rekordowi świata. Dzięki tak wspaniałemu wynikowi rembertowska Kadra nadal prowadzi w tabeli punktacyjnej klubów 4-ch państw.

Przypominamy, że w zawodach powyższych udział biorą następujące zespoły polskie, prócz Kadry rembertowskiej: KPW Poznań, Strzelecki Klub ZS Warszawa, ZS Lwów PPW Krak w Krakowie, Bractwo Kurkowe z Poznania, i Harcerski Klub Strzelecko-Luczniczcy z Warszawy.

Najważniejszym przeciwnikiem Kadry rembertowskiej jest berliński zespół Steglitzer Sport Schützen.

Turniej zapaśniczy w Krakowie

W dniach 28 i 29 bm. w Krakowie odbędzie się ogólnopolski turniej zapaśniczy w wagach lekkiej i półśredniej, organizowany na zlecenie PZA przez sekcję zapaśniczą krakowskiej Legii.

W turnieju weźmie udział po 6 zawodników z Warszawy i Śląska 2 z Łodzi oraz zapaśnicy krakowscy.

Wisła — Syrena w boksie

W dn. 29 bm. w Krakowie odbędzie się towarzyski mecz bokserski pomiędzy miejscową Wisłą a warszawską Syreną.

W meczu tym wystąpić ma Koczylowski, który spotka się z Krakowianinem Moszkowskim.

Jan Marusarz trenuje beskidzkich narciarzy

Na Śląsku przebywa od dwóch tygodni Jan

Marusarz, który z ramienia Polskiego Związku Narciarskiego prowadzi akcję wyszkoleniową wśród narciarzy beskidzkich. Pierwsze 10 dni Marusarz spędził w Nydku na Śląsku zaolziańskim, gdzie odbył specjalny obóz dla tamtejszych zawodników. Obecnie Marusarz prowadzi drugi etap pracy wyszkoleniowej w Maliniec pod Baranią Górą.

Ośrodek narciarski, w którym trenuje Marusarz zorganizowany został przez wojewódzki komitet w. f. a bezpośredni nadzór nad nim sprawuje kierownik komitetu kpt. Stefański z Katowic.

W ośrodku przebywają najlepsi juniorzy Śląska, rekrutujący się w większej części z zawodników S.K.N. i Warty cieszyńskiej.

Polscy ping-pongiści w Bukareszcie

We czwartek 19 bm. wyjeżdża z kraju reprezentacja Polski i Warszawy w tenisie sto-

Jak wygląda w Zakopanem?

Zakopane. 18. 1. (Tel.) Dziś o godz. 9-tej rano w Zakopanem temperatura wynosiła plus 2 stopnie. Pochmurno. Wysokość pokrywy śnieżnej 2 cm. — Mokry śnieg.

Morskie Oko: temperatura plus 6 stopni. Pochmurno. Wysokość pokrywy śnieżnej 4 cm. Mokry śnieg. Lód.

Kasprowy Wierch: temperatura 5 stopni. Pochmurno. Wysokość pokrywy śnieżnej 50 cm. Śnieg mokry.

Dolina Chchołowska: temperatura 6 stopni. Pochmurno. Wysokość pokrywy śnieżnej 4 cm.

Hala Gąsienicowa: temperatura pl. 9 stopni. Pochmurno. Wysokość pokrywy śnieżnej 2 cm.

Niebezpieczeństwo lawin. Odwilż.

wym na 2 imprezy do w Bukareszcie:

22 i 23 bm. — międzynarodowe mistrzostwa Rumunii,

25 bm. — mecz Bukareszt—Warszawa.

Ekspedycja polska składać się będzie z następujących zawodników: Osmańskiego z Torunia, Pazia i Joskowicza z Łodzi, oraz Piórowicza, Pęczkowskiego, Rechtlebena i Kuglera z Warszawy. Kierownikiem ekspedycji będzie p. Ajzenberg.

Barw Warszawy w meczu z Bukaresztemi broń będą: Pęczkowski, Rechtleben i Piórowicz.

Nagrody za poprawną grę w Zagłębiu

Nagrodę za poprawną grę w Zagłębiu otrzymały następujące drużyny piłkarskie:

Warta z Zawiercia, Hakoach z Będzina, AKS z Niwki i Polonia z Sosnowca.

PZL mistrzem Warszawy w tenisie stołowym

Mistrzostwo Warsz. Okr. Zw. Tenisa Stołowego na rb. w konkurencji drużynowej zdobyła drużyna PZL przed Gwiazdą.

Obie drużyny wezmą udział w mistrzostwach Polski, które rozegrane zostaną w połowie lutego we Lwowie.

Z dziejów „odcinka” powieściowego

Francuzi wynaleźli wodewil, zaś odcinek powieściowy wynaleźli Anglicy. Pierwszą powieścią, drukowaną w odcinku na łamach dziennika był „Robinson Kruzoe” Daniela Defoe. Powieść ta była drukowana od dnia 7 października 1719 roku do 17 października 1720 roku. Publikacja trwała zatem przeszło rok, z ciekawieniem jednak nie osłabło ani na chwilę i dziennik „London Post” podwoił swój nakład. Codzienne odcinki kończyły się zresztą w najbardziej patetycznym miejscu.

Sto lat później narodził się ten rodzaj literacki we Francji, zdobywając z miejsca i na czas nieograniczony olbrzymie sukcesy. Pionierami francuskiej powieści odcinkowej byli Alexandre Dumas ojciec i Eugene Sue; oni to zapoczątkowali nową erę w dziejach powieści europejskiej. W okresie od roku 1837 do 1857 Sue niepodzielnie królował na „parterze” wielkich dzienników paryskich. Jego powieść „Tajemnice Paryża” zdobyła rekord powodzenia, nigdy już potem nie dościgniony. Teofil Gau-

tier napisał kiedyś, że „chorzy czekają na koniec „Tajemnic Paryża”, bo litościwa śmierć nie może ich porwać, zanim nie dowiedzą się, jaki los spotkał bohaterów”. „Le Journal des Débats” podniósł swój nakład w sposób nienotowany w dziejach prasy, a w modnych podówczas czytelnictwach wynajmowano egzemplarze za drogie pieniądze, przy czym trzeba je było wcześniej zamawiać. Konkurencyjny „Constitutionnel” zamówił wtedy u złotodajnego autora swą powieść „Żyda, wiecznego Tułacza”, która cieszyła się nie mniejszym powodzeniem. Sue otrzymał za nią 100.000 franków. Sto tysięcy ówczesnych franków! Działo się to w roku 1842. Najwyższe honorarium za powieść odcinkową otrzymał Victor Hugo: 240.000 franków za „Nędzników”. Balzac wydrukował także szereg swoich utworów w odcinku, ale autor „Komedii ludzkiej” nie przekroczył nigdy skromnego honorarium 30.000 franków za powieść.

Po 20 latach szalonej „vouge”, odcinki po-

wieściowe zaczęły błędnąć, gdy nowy blask nadało im otwarcie w roku 1863 popularnego i taniego dziennika „Le Petit Journal”. Alexandre Dumas, Paul Féval, Jules Sandeau, Edmond About drukowali swoje utwory w odcinku nowego dziennika, ale sensację wywołał dopiero w roku 1865 Ponson du Terrail swoim Rocambole'm. Przez łamy „Petit Journal'a” przedefilowali również i inni specjaliści, jak Adolphe d'Enney, Xavier de Mantépin, Jules Mary, Georges Ohnet i wreszcie najslawniejszy spośród wszystkich: Jules Verne.

Na łamach tego wyspecjalizowanego dziennika powstał także nowy genre literatury popularnej: powieść policyjna czyli detektywistyczna. Powszechnie panuje mniemanie, że wynalazcą tego rodzaju literatury był Conan Doyle. Tymczasem szereg lat przed nim Emil Gaboriau stworzył swojego „Monsieur Lecoq”. On więc jest pionierem tego rodzaju twórczości, której niedoścignionymi mistrzami zostali potem Conan Doyle i Edgar Wallace w Anglii, a Gaston Leroux, Maurice Leblanc i Guy de Teramond we Francji.